

Dictamen núm. 12/2019, relatiu al projecte de decret sobre la promoció de la dieta mediterrània en els centres educatius i sanitaris de les Illes Balears

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a, incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 30 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent:

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 22 de març de 2019 es registra d'entrada en el Consell Econòmic i Social (CES) la sol·licitud de dictamen de la Conselleria de Salut relativa al projecte de decret sobre la promoció de la dieta mediterrània en els centres educatius i sanitaris de les Illes Balears.

Segon. El dia 27 de març de 2019 s'anuncia l'entrada de la sol·licitud als consellers del CES.

Tercer. L'expedient tramés al CES consta de la següent documentació:

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

1. Consulta Pública Prèvia a l'elaboració d'un projecte de decret pel qual es regulen determinats aspectes relacionats amb una alimentació saludable basada en la dieta mediterrània en els centres educatius i sanitaris.
2. Resolució per la qual s'ordena la tramitació d'una consulta pública prèvia a l'elaboració d'un Projecte de decret pel qual es regulen determinats aspectes relacionats amb una alimentació saludable basada en la dieta mediterrània en els centres educatius i sanitaris.
3. Certificat emès pel cap del Servei de Participació i Voluntariat, de la Direcció General de Participació i Memòria Democràtica, de la Conselleria de Cultura, Participació i Esports, relatiu al tràmit de consulta pública prèvia.
4. Resolució de la consellera de Salut per la qual s'inicia el procediment d'elaboració d'un projecte de decret sobre la promoció de la dieta mediterrània en els centres educatius i sanitaris de les Illes Balears.
5. Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu del projecte de decret.
6. Tràmit d'audiència a les diferents conselleries del Govern de les Illes Balears i entitats interessades i justificants de la seva recepció.
7. Publicació al Butlletí Oficial de les Illes Balears (BOIB núm. 146, de 22 de novembre) de la resolució del director general de Consum, per suplència de la directora general de Salut Pública i Participació, per la qual se sotmet al tràmit d'informació pública el projecte de decret.
8. Sol·licitud d'informe al Consell de Consum de les Illes Balears.
9. Informe favorable del Consell de Consum de les Illes Balears.
10. Certificat emès per la secretària del Consell de Salut de les Illes Balears, mitjançant el qual es fa constar com aquest Consell ha informat favorablement el projecte de decret corresponent.

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

11. Sol·licitud d'informe al Consell Escolar de les Illes Balears.
12. Informe emès pel Consell Escolar de les Illes Balears.
13. Sol·licitud d'informe a l'Institut Balear de la Dona.
14. Informe emès per l'Institut Balear de la Dona.
15. Certificat emès pel cap del Servei de Participació i Voluntariat, de la Direcció General de Participació i Memòria Democràtica, de la Conselleria de Cultura, Participació i Esports, relatiu al tràmit de participació ciutadana.
16. Diligència emesa per la cap del servei de producció normativa de la Conselleria de Salut relativa a les al·legacions presentades per via telemàtica al tràmit d'informació pública.
17. Al·legacions presentades durant els tràmits d'audiència i informació pública.
18. Diligència emesa per la directora general de Salut Pública relativa al compliment del tràmit que preveu l'article 14 de la Llei 20/2013, de 9 de desembre, d'Unitat de Mercat.
19. Certificat emès pel president de la Comissió de Salut del Parlament de les Illes Balears, a través del qual certifica que la Comissió de Salut del Parlament de les Illes Balears ha aprovat la proposició no de llei RGE núm. 15179/18, que insta al Govern de les Illes Balears a aprovar per via d'urgència, abans d'acabar aquesta legislatura, el projecte de decret sobre la promoció de la dieta mediterrània als centres educatius de les Illes Balears.
20. Informe jurídic.
21. Informe de la Secretaria General.
22. Projecte de decret sobre la promoció de la dieta mediterrània en els centres educatius i sanitaris de les Illes Balears.

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

23. Ofici de la consellera de Salut mitjançant el qual sol·licita el dictamen preceptiu al Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i que es tramiti pel procediment d'urgència.

Quart. Atès que es justifica en la sol·licitud la necessitat que el procediment es tramiti per via d'urgència, el president del CES dicta una resolució en la qual ordena que es tramiti dins el termini de 10 dies hàbils, d'acord amb l'article 33 del Reglament que regula l'organització i el funcionament del Consell Econòmic i Social, aprovat pel Decret 67/2010, de 28 de maig.

Cinquè. D'acord amb el procediment aplicable, la Comissió de Treball de l'Àrea Social elabora una proposta de dictamen que és elevada a la Comissió Permanent. Aquest òrgan, aprova finalment el dictamen el dia 9 d'abril de 2019.

II. Contingut del projecte de decret

El Projecte de decret tramès per dictamen consta d'una part expositiva, una part dispositiva composta per 17 articles dividits en cinc capítols, i una part final formada per una disposició transitòria, una disposició derogatòria i dues de finals.

I. A la part expositiva es fa referència el marc normatiu que l'habilita. Així, d'una banda en l'àmbit autonòmic, es fa menció als articles 30.48 i 31.4 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, que atribueixen a la comunitat autònoma de les Illes Balears la competència exclusiva en matèria de promoció de la salut en tots els àmbits, en el marc de les bases i la coordinació general de la sanitat, i el desplegament legislatiu i l'execució en matèria de salut i sanitat, respectivament, i a la Llei 16/2010, de 28 de desembre, de salut pública de les Illes Balears, i de l'altra, a

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

l'àmbit estatal, es fa referència a la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, a la Llei 17/2011, de 5 de juliol, de seguretat alimentària i nutrició, i a la Llei 33/2011, de 4 d'octubre, general de salut pública. Ja per acabar, en relació a l'àmbit comunitari, es fa una menció expressa al Reglament (UE) 1169/2011, del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2011, sobre informació alimentària facilitada als consumidors.

A continuació, es justifica l'aprovació del present projecte normatiu en el fet que atès que no s'ha produït el desplegament reglamentari que preveu a aquest efecte la Llei 17/2011, de 5 de juliol, s'han incorporat en aquest Decret les recomanacions que preveu el Document de consens sobre l'alimentació saludable en els centres educatius, així com els requisits que han de complir els menús que se serveixen en els centres escolars basats en les recomanacions d'aquest Document i en les previsions de la Llei 17/2011, menús que, en tot cas, han d'aportar aliments en quantitat i qualitat suficients per satisfer les necessitats energètiques i nutricionals de les persones usuàries, tenint en compte que l'edat escolar és una etapa de creixement i desenvolupament corporal.

Finalment, i d'acord amb el que preveu l'article 129.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, explica com aquest projecte s'ajusta als principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència.

II. La part dispositiva del projecte de decret s'estructura en 17 articles dividits en 5 capítols:

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

El Capítol I -Disposicions generals- fixa l'objecte i àmbit d'aplicació del projecte de decret, que és afavorir una alimentació saludable basada en els principis bàsics del patró de dieta mediterrània i fomentar l'oferta i la disponibilitat d'aliments saludables en els centres educatius, els centres sanitaris i les dependències administratives sanitàries de les Illes Balears que facilitin l'adquisició i el manteniment d'estils de vida saludables. Tot seguit, inclou tota una sèrie de definicions als efectes de la norma i la promoció de l'alimentació saludable.

El Capítol II -Alimentació saludable en els centres educatius- es divideix en dues seccions:

- La Secció 1a fa referència als centres educatius no universitaris, regulant els requisits i criteris necessaris per a la programació dels menús escolars i la freqüència de consum setmanal, la informació que les famílies han de rebre sobre els menús, la prohibició de venda d'aliments i begudes no saludables en els centres educatius no universitaris i el aliments i begudes oferts en les celebracions dels centres educatius.
- La Secció 2a regula l'oferta alimentària en els centres educatius universitaris.

El Capítol III -Oferta alimentària dels centres sanitaris i de les dependències sanitàries especialitzades- fa referència als menús que han d'oferir aquests tipus de centres així com també als tipus d'aliments i begudes que poden oferir.

El Capítol IV -Formació, publicitat i licitacions públiques- preveu tot una sèrie d'aspectes relatius a la formació que han de tenir les persones responsables de l'oferta alimentària dels centres educatius i dels centres sanitaris sobre alimentació i

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

dieta mediterrània, així com també, en matèria de contractació pública, la inclusió en els plecs de clàusules específiques que garanteixin una alimentació equilibrada.

Finalment, el Capítol V fa referència a l'avaluació de la política en salut, la seva vigilància i control i al règim sancionador.

III. Pel que fa a la part final.

La disposició transitòria única del projecte fa referència a l'adaptació a l'oferta alimentària saludable, en el sentit que els centres educatius, els centres sanitaris i les dependències administratives sanitàries públiques disposen d'un termini d'un any comptador des de l'endemà de l'entrada en vigor d'aquest Decret per adaptar l'oferta alimentària a les previsions d'aquesta norma. No obstant això, els contractes i els títols habilitats vigents a l'entrada en vigor d'aquest Decret es mantindran en les condicions pactades fins al venciment del contracte o títol habilitant corresponent.

D'altra banda, la disposició derogatòria única estableix que queden derogades totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que estableix aquest Decret.

Ja per acabar, pel que fa a les disposicions finals, la primera autoritza a la consellera de Salut per dictar totes les disposicions necessàries per desplegar aquest Decret, i la segona fa referència a la seva entrada en vigor.

III. Observacions generals

Primera. La Constitució espanyola reconeix a l'article 43, com a Dret de la ciutadania, la protecció de la salut i atribueix als poders públics la potestat per organitzar i tutelar

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

la salut pública mitjançant la implantació de mesures preventives i de les prestacions i els serveis necessaris.

Segona. La salut i el benestar, presents i futurs, de la població en edat escolar estan profundament condicionats pel tipus d'alimentació rebuda i el manteniment d'un pes saludable. Com apunta l'Organització Mundial de la Salut (OMS) en la seva Iniciativa global de salut a l'escola, el centre educatiu és un espai significatiu per a l'adquisició de coneixements teòrics i pràctics sobre salut i nutrició per la quantitat de temps que romanen els nens i nenes en ell i pot convertir-se en un dels pilars bàsics en la prevenció de l'obesitat, incidint sobre la modificació dels hàbits alimentaris inadequats que estan instal·lant-se en la societat actual. El menjador escolar, a més de servir l'Administració educativa com un factor important d'escolarització, exerceix una destacada funció social i formativa, estant integrat en la vida i organització dels centres, de tal manera que la seva programació, desenvolupament i avaluació forma part de la programació general anual.

L'any 2005 el Ple del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut va acordar una sèrie de recomanacions dirigides a les autoritats i institucions competents en la gestió, organització i funcionament dels menjadors escolars amb l'objectiu que es oferissin dietes equilibrades des del punt de vista nutricional. Posteriorment, el Ministeri d'Educació, en la Comissió General d'Educació de desembre de 2008, va acordar sumar-se a aquesta iniciativa. Per desenvolupar aquestes recomanacions generals es va constituir un grup de treball compost per representants de l'Agència Espanyola de Seguretat Alimentària i Nutrició (AESAN), del Ministeri d'Educació i de les conselleries de Sanitat i Educació de les comunitats autònomes.

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

Més endavant, el 21 de juliol de 2010, el Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut va aprovar el Document de consens sobre l'alimentació saludable en els centres educatius, en el qual es recullen recomanacions procedents de diverses organitzacions internacionals, com les expressades per l'Organització Mundial de la Salut en la Iniciativa global de salut a l'escola i les contingudes en el Llibre blanc per a una estratègia europea sobre problemes de salut relacionats amb l'alimentació, el sobrepès i l'obesitat, en que es fa referència a la infància com un període determinant per inculcar comportaments saludables i coneixements per adoptar un estil de vida saludable.

Tercera. La Dieta Mediterrània és una valuosa herència cultural que representa molt més que una simple pauta nutricional, rica i saludable. És un estil de vida equilibrat que recull receptes, formes de cuinar, celebracions, costums, productes típics i activitats humanes diverses. Entre les moltes propietats beneficioses per a la salut d'aquest patró alimentari es pot destacar el tipus de greix que el caracteritza (oli d'oliva, peix i fruita seca), les proporcions en els nutrients principals que guarden les seves receptes (cereals i vegetals com a base de els plats i carns o similars com "guarnició") i la riquesa en micronutrients que conté, fruit de la utilització de verdures de temporada, herbes aromàtiques i condiments.

En aquest sentit, l'any 2010 la UNESCO va declarar la dieta mediterrània Patrimoni Immaterial de la Humanitat, segons la qual, la dieta mediterrània no comprèn només l'alimentació, sinó que és també un element cultural que propicia la interacció social.

Quarta. El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears aprecia i dona suport a totes aquelles iniciatives dirigides a promoure una alimentació saludable i sostenible, ja que considera que fomentar un tipus d'alimentació basada en els principis bàsics de

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

la dieta mediterrània assegura un entorn alimentari adequat, no obstant això, entenem que no només s'han de reforçar les mesures de caire normatiu, sinó que és necessari també que aquestes vagin acompanyades amb una dotació de recursos adequada i de la necessària participació i consens de tots els subjectes implicats: administracions públiques, els agents econòmics i socials i el conjunt de la societat.

IV. Consideracions particulars

Primera. En general, i pel que fa al procediment, aquest s'ha elaborat amb correcció i s'han seguit tots els tràmits exigits fins al moment de la sol·licitud del dictamen, amb una àmplia fase i la possibilitat, mitjançant el tràmit d'informació pública, de la participació de tots aquells que es poguessin considerar interessats.

En aquest sentit, s'ha realitzat la consulta al Consell de Salut de les Illes Balears, en el qual es troben representades les organitzacions sindicals i empresarials que tenen la condició de més representatives a les Illes Balears, els col·legis oficials relacionats amb les ciències de la salut així com les associacions i les federacions de pacients i malalts, al Consell Balear de Consum, com a òrgan de col·laboració i participació en matèria de consum de les associacions de consumidors i organitzacions empresarials i al Consell Escolar de les Illes Balears, que és l'òrgan de participació i consulta de tota la comunitat educativa, i hi estan representats, a més dels sectors pròpiament educatius, els consells insulars i els municipis.

Altrament, atesa la incidència que té aquest projecte normatiu en matèria de contractació (article 14), i especialment, en els plecs de clàusules administratives particulars, entenem que s'hauria d'haver sol·licitat l'informe preceptiu a la Junta

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

Consultiva de Contractació Administrativa de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, d'acord amb l'article 2.a) del 3/2016, de 29 de gener, pel qual s'aprova el text consolidat del Decret pel qual es creen la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, el Registre de contractes i el Registre de contractistes.

Finalment, es valora positivament que s'hagin considerat individualment les al·legacions presentades, i s'hagin contestat incloent-hi els motius pels quals s'acceptaven o es rebutjaven.

Segona. En relació amb el preàmbul, hem de recordar que aquesta part expositiva ha de facilitar, amb l'adequada concisió, la comprensió de l'objectiu de la norma, al·ludint als seus antecedents i al títol competencial en virtut del qual es dicta, ajudant a advertir les innovacions que introdueix, amb l'aclariment del seu contingut, si això cal, per a la comprensió del text. Així, com ha indicat el Consell d'Estat (Dictamen 4078/1996, de 5 de desembre), el preàmbul "pot complir una important funció en la motivació de l'exercici d'una potestat discrecional com és la reglamentària, i pot contribuir a més al control judicial dels reglaments que resulta de l'article 106.1 de la Constitució, especialment, des de la perspectiva del principi d'interdicció de l'arbitrarietat dels poders públics consagrat al article 9.3 de la Constitució".

En aquest sentit, consideram que, en general, el preàmbul compleix amb totes aquestes delimitacions, atès que fixa el seu objecte; delimita la normativa vigent en la matèria; en defineix la finalitat, i justifica la necessitat de la regulació.

Tercera. Ja per acabar, quant a l'objecte i àmbit d'aplicació del projecte normatiu, es proposa incloure també als centres que realitzin prestacions per a persones

Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

dependents i amb necessitats especials, ja que d'acord amb el que preveu l'article 42 de la Llei 17/2011, de 5 de juliol, de seguretat alimentària i nutrició, aquests centres hauran de fomentar també la difusió d'hàbits alimentaris saludables, assegurant la correcta alimentació de les persones que tenen a càrrec.

V. Conclusions

El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears ha valorat el projecte de decret sobre la promoció de la dieta mediterrània en els centres educatius i sanitaris de les Illes Balears, i sol·licita al Govern que sigui receptiu a les recomanacions formulades en aquest dictamen.

El secretari general
Josep Valero González

Vist i plau
El president
Carles Manera Erbina

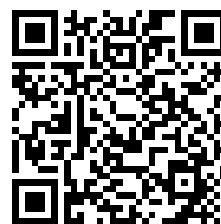
Dictamen núm. 12/2019

<https://vd.caib.es/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

GOVERN
ILLES
BALEARS

QR de validació

DOCUMENT ELECTRÒNIC

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

1554810062258-175402750-5019748817153015965

ADREÇA DE VALIDACIÓ DEL DOCUMENT

<https://csv.caib.es/hash/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

INFORMACIÓ DELS SIGNANTS

Signant 1: CARLES PAU MANERA ERBINA

Data signatura: 09/04/2019 13:46:15

Signant 2: JOSE VALERO GONZALEZ

Data signatura: 09/04/2019 14:22:25

METADADES ENI DEL DOCUMENT

Nom del document: Dictamen_12.pdf

Pàgines: 13

Adreça de validació: <https://csv.caib.es/hash/1554810062258-175402750-5019748817153015965>

CSV: 1554810062258-175402750-5019748817153015965